

Univerzalno, kot je lahko univerzalnost univerzalna

Prijateljska vojna: težko obhodni, utopični zaplet sodobne umetnosti z religioznim

TAJA KORDIGEL

Udarno. Naravnost v nos - v dobesednem, ne (le) prenesenem pomenu, četudi se slednja varianta čutenja v Ljubljani rojenemu in v Benetkah izobraženemu, tam še danes pedagoško delujočemu Jaši Mrevljetu in Fincu Jyrkiju Riekkiju ne zdi zmotna. Svojo minuli konec tedna postavljeno skupno instalacijo epskih razsežnosti, imenovano Prijateljska vojna, ki je fizično zasedla centralni del Kiblinega razstavnega prostora v Mariboru, podredila pa si je tudi druge prostore, opisujeta kot, "veliko, grdo, glasno in tečno ... a nekako smiselno in duhovito". Njuno sodelovanje pri namerano agresivnem pristopu do materije, vsebine in publike narekuje želja po ekscesu z bistvom v, "intenzivni interakciji med gnetljivo umetniško materijo in realnim okoljem - neposrednimi odzivi".

Prijateljska vojna je dobra vojna, pravi umetnika, ki pojmujeta vasarijevske predstavitev njihovih biografij kot neprimerno, nesmiselno in v nasprotju z duhom projekta. "Vizualno umetnost je z besedami težko pojasniti. Je kot poezija, moraš jo izkusiti. Štejejo le vtisi opazovalcev. Umetniško sugeriranje razumevanja je namreč navadno diktatorstvo, ki je do neke mere v umetniškem ustvarjanju sicer zmeraj prisotno, vendar se je tankočutno treba zavedati občutljivosti, prikladnosti meja," komentirata produkt njihune sodelovanja, katerega multikulturalno sinergijo opisujeta kot "univerzalno, kot je univerzalnost lahko sploh univerzalna".

Njuna individualna likovna jezika na podlagi posameznih detajlov spajata konceptualna zasnova in sama postavitev - njen psihološki in čutni efekt, ki delujeta na ravni, ko o individualnem avtorstvu ni več mogoče govoriti. Impresija, ki jo dobi sredi njune konstelacije stoječi obiskovalec funkcionira večslojno monstrozno. Mehka, nalašč s smrdečo prstjo posuta galerijska tla, ogromno, simbolov polno sredi galerije prav do stropa z vejami razmahnjeno drevo, očesno soočenje nekaj (v višino in

Jaša Mrevlje in Jyrki Rieki v "prijateljski vojni" (Sašo Bizjak)

Instalacija epskih razsežnosti - prijateljska vojna Mrevlje:Rieki (Sašo Bizjak)

širino) metrskih fotografij njihovih sicer žametno gledajočih življenjskih sopotnic, pozicioniranih v direktnem očesnem kontaktu s predstavnikoma ku klux klana, zaoblja več kot sto električnih rdečih nagrobnih sveč, ki jih protiuteži mikrokonstalacija podob iz rdečega voska. "KiBela ni le še eno belo prizorišče, namenjeno korektni prezentaciji umetnosti," pravi kurator razstave Žiga Dobnikar, "s skoraj bazilikalnim tlorisom se tiho vzpne v dolgo kontinuiteto sakralnih prostorov, ki sega od starokrščanskih bazilik pa vse do sodobnih zasnov cerkva.

Prav na točki referiranja sodobne umetnosti na religiozno pa pride do težko obhodnega zapleta. Svet sodobne umetnosti, z vso množico institucij in raznoterih individualnih akterjev, a pripori zavzema izrazito levičarsko, liberalno in pogosto proticerkveno pozicijo. To skoraj vsako rabo sakralnega spremeni v zlorabo - v iskanje pozornosti s ceninim šokom, provokacijo." Pa vendarle je še tako neverjetna utopija včasih prijeten oddih od vsakodnevnih zablod zapovedanega iskanja sreče in samorealizacije. V Kibli. Do 5. marca.